

РУКИ ГЕТЬ ВІД КУБИ!

14 вересня після занять у Великому актовому залі зібрались викладачі та студенти фізичного та механіко-математичного факультетів ОДУ. Вони прийшли сюди, щоб висловити свої симпатії волелюбному народові Куби, ще раз сказати гнівне слово протесту агресивним намірам американської воєнщини.

Про велику дружбу радянського народу з героїчним народом далекої Куби, про одностайну підтримку

заяви Радянського Уряду говорили старший викладач В. О. Коханов, доцент П. Й. Христиненко, викладач кафедри іноземних мов М. І. Проскуров, студентка 4 курсу фізфаку О. Кіптілова.

Учасники мітингу з великим ентузіазмом одностайно прийняли рішення, в якому гаряче підтримують позицію Радянського Уряду, висловлюють свою солідарність з дружнім народом Куби.

Руки геть від Куби, панове імперіалісти!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За науку і кадри

КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

25 (724)

П'ятниця, 21 вересня 1962 р.

Ціна 2 коп.

ПЕРШІ...

Перші лекції, перші семінари і... нові політінформації. На істації уже стало традицією — вносити щось нове в методику проведення політінформацій. По групах політінформації проводять самі студенти. Це підвищує зацікавленість істориків, часто при обговоренні зав'язуються дискусії, суперечки. Іноді в групах читаються лекції, просто робляться цікаві повідомлення про визначних поетів, прозаїків, музикантів, композиторів, художників, про нові відкриття у світі науки і техніки.

Так, на II курсі (агітатор — доц. Ф. М. Гудимович) була проведена бесіда про творчість П. І. Чайковського, присвячена ювілею композитора. В аудиторії звучали чарівні мелодії Першого концерту для фортепіано з оркестром, уривки з опери «Евгеній Онегин».

На загальнофакультетській політінформації нерідко запрошуються й гості із-за кордону. Зустрічались, наприклад, історики з викладачами Софійського університету...

В цьому році перша політінформація почалась незвичайно. П'ятикурсники, завтрашні спеціалісти, прийшли в гості до студентів молодших курсів, щоб поділитися досвідом проведення політінформацій. М. Явний — на I курсі, І. Устинов — на II, М. Шуровський — на III, І. Мушта — на IV — провели бесіди про міжнародне становище, відповіли на питання своїх колег.

О. СЕМЕНОВ.

В комітеті ЛКСМУ

Комісія сприяння охорони громадського порядку, яку організовано при комітеті комсомолу ОДУ, звертається до всіх комсомольців університету із закликом включитися у боротьбу з дитячою злочинністю та недоглядом дітей в Центральному районі м. Одеси.

З метою посилення боротьби з дитячою бездоглядністю і злочинністю комісія рекомендує:

1) Усім комсомольцям-дружинникам під час патрульного обходу звертати особливу увагу на дітей, які знаходяться після дев'яти годин вечора на вулиці без батьків;

2) щоденно із резерву штабу ДНД Центрального району організувати рейдову бригаду для попередження бездоглядності;

3) всім комсомольським організаціям факультетів і курсів виділити із свого складу людей (з розрахунком від 50) для роботи в дитячій кімнаті міліції.

Бути гідним імені Дзержинського!

Комітет комсомолу прийняв рішення звернутися до всіх комсомольців університету із закликом включитися в боротьбу за присвоєння нашій добровільній народній дружині імені Ф. Е. Дзержинського.

Комітет сподівається, що цей заклик знайде відгук в серці кожної молодої людини. Якщо кожний комсомолец в боротьбі з злочинністю буде наслідувати прикладу Ф. Е. Дзержинського, то, безсумнівно, через рік дружина університету з гідністю носитиме це високе звання. Але ми не можемо обмежитися лише закликом. Чекіст, за словами Дзержинського, мусить мати холодний розум, гаряче серце і чисті руки. Таким повинен бути і дружинник із дружини ім. Ф. Е. Дзержинського. Але далеко не завжди у наших дружинників все на належній висоті. У нас часто ще бувають зриви чергувань, порушення порядку. Ми зовсім забули заклик Ф. Е. Дзержинського «Всі на допомогу дітям!».

Для більш ефективного керівництва участю комсомольців університету в охороні громадського порядку створено при комітеті комсомолу спеціальну комісію. Ця комісія контролюватиме роботу ком-

сомольців ОДУ в дитячій кімнаті міліції і розглядатиме антигромадські вчинки наших студентів, слідкуватиме за чистотою рядів дружини, контролюватиме порядок в гуртожитках, роз'яснюватиме радянські закони і вживатиме заходи, щоб запобігти злочинам.

Комітет комсомолу сподівається, що 11 вересня 1963 р. (в день народження Ф. Е. Дзержинського) нашій дружині буде присвоєне ім'я Ф. Е. Дзержинського.

С. ПОЛНАРЬОВ.

Виступає Іван Рядченко.

Справжній товариш

На нашому курсі є багато людей, з якими завжди можна порадитися, на яких завжди можна покластися. Мені хочеться розповісти про одного з таких людей, хто, на мій погляд, є кращим зразком справжнього товариша. Важко собі уявити нашу групу без нього — вимогливого і уважного, суворого і разом з тим чуйного. Товариші одразу ж оцінили його особисті якості і вже на першому курсі обрали проформу групи. Ці обов'язки він виконував 2 роки, і я сумніваюсь, чи є на факультеті профорг, кращий за Валерія Чурашова. В кінці минулого навчального року ще більше довіря виявили студенти Валерію. Його обрали комсоргом

курсу і членом райкому ЛКСМУ Центрального району.

Валерій вчасно вкаже на вашу помилку, порадить, допоможе в навчанні. І робить це так тактовно, що ви і не помітите. Двері його дому завжди відкриті для однокурсників. У нього часто можна застати товаришів. Від Валерія ніколи не почуєш слів «я зайнятий». Він завжди знайде час, щоб допомогти вам, але він нещадний з ледарями.

У Чурашова багато наванта-

жень, проте він вміло поєднує громадську роботу з навчанням. Валерій — «постійний» відмінник на курсі. Влітку Валерій Чурашов за путівкою комсомолу працював на будівництві. І навіть, коли захворів, продовжував працювати і організувати роботу інших.

Останнім часом поживалася робота комсомольського бюро і комсомольців усього курсу, і в цьому немала заслуга нашого Валерія.

В. БАЛАН,
секретар комсомольського бюро фізфаку.

За новим планом

В 1959 році на геофаці було складено новий учебний план. А в нинішньому учебному році за цим планом працюватимуть студенти I—IV курсів.

Новий учебний план передбачає вивчення на I курсі ряду загальноосвітніх дисциплін (математика, фізика, хімія). Практика показала, що вивчення цих дисциплін полегшує оволодіння студентами на старших курсах спеціальними дисциплінами (грунтознавство, метеорологія, гідрологія, геодезія, статистика та ін.), а також сприяє підвищенню загальнонаукового рівня. Отже, такі зміни в учебному плані позитивні. В новому плані передбачено на V кур-

сі 18-тижневу виробничу або педагогічну практику з частковим навантаженням студентів у цей період учебними заняттями (13 годин на тиждень в 9-му семестрі).

Враховуючи те, що забезпечити п'ятикурсників платними місцями в школах на час 18-тижневої педагогічної практики навряд чи буде змога, ми вважаємо доцільнішим практику проводити в два періоди, а саме: 4 тижні в II семестрі на IV курсі та 6 тижнів у I семестрі на V курсі. Практику будемо проводити в школах міста і області, використовуватимемо для цього і школи-інтернати.

Доц. Г. П. МІЩЕНКО,
декан геофаку.

МИ ПОБУВАЛИ НА КУБІ

...Уже виголошені прощальні промови, прозвеніли темпераментні кубинські пісні. Сміх, гамін, останні потиски рук. Через декілька хвилин кубинські юнаки покинуть нашу гостинну країну. За рік вони багато чому навчилися. Приїжджали хлопці без професій, виїжджають — спеціалістами сільського господарства.

Останній гудок, і лайнер «Грузія» повільно відшвартовується од причалу... Чайка! Цього птаха ми помітили одразу ж, як вийшли в море. Може, це були різні, але чомусь хотілось вірити, що це летить одна і та ж чайка, немов би супроводжуючи нас в далеку країну.

Пересікти океан чайці не під силу. Махнувши востаннє білими крильми, вона швидко піднялась у небо. А ми продовжували свій шлях...

Океан позаду. Лайнер уповільнює хід. Здрастуй, Кубо! Ця чудова країна — відкрита книга про те, що може зробити з країною згубний вплив капіталу, шкідницька діяльність колонізаторів.

Селянин Ромеліс все життя гнув спину на цукрових плантаціях. Всі роки працював він на американських загарбників. Це була його і не його земля, ця щедра родюча земля Куби. З сумом і жалем дивився він на дітей: їм уготована така ж доля. Хіба міг він гадати, що настануть інші часи, що молодший з синів Армандо вчитиметься в СРСР і одержить спеціальність, що і в їх дім придуть достатки — прийде щастя?

Так, не ті зараз часи. Піднялись кубинці у вирішальний бій і виграли його... Перші кроки Куби схожі на перші кроки дитини, яка вчиться ходити: і боязко ступити і хочеться відчути всю красу першого самостійного кроку. Цей крок ніколи не забувають. Як і потім не прийшли перемоги, радості, звершення, завжди згадують: а з чого починалось?

Важливіший крок — аграрна реформа. Країна потребує спеціалістів. 1000 кубинських юнаків приїхали до Радянського Союзу оволодівати таємницями сільського господарства. Серед них і син батрака Армандо Ромеліс. Він повернувся додому з маленькою фотокарткою. Йому треба було знати у своєму селі російського хлопця Юрія По-

кидова. Цілий рік жив Армандо в сім'ї Марії Іванівни Покидової. «Ти, Армандо, будеш моїм сином», — сказала йому Марія Іванівна. — Мій Юрій зараз у вашій країні, допомагає будувати щасливе життя, і якась кубинка доглядає його як рідного сина». Так схрестились долі двох юнаків: кубинця Армандо Ромеліса і росіянина Юрія Покидова. У цьому — символ нашої дружби.

За рік Куба стала невідомою. Замість жалюгідних хатинок батраків, на вулицях з'явилися високі будинки, Куба будувється. Їй ще треба багато чого, але перші кроки зроблено.

І люди вже не ті. Де й поділась їх рабська приниженість? Вони відчули себе господарями.

Весь кубинський народ високо цінить велику допомогу Радянського Союзу. «Ваша країна», сказав Фідель Кастро, — маяк, що світить на нашій дорозі, допомагає будувати нове життя».

...Назавжди запам'ятається останній день перебування на Кубі. В цей день на лайнер прийшли кубинські юнаки й дівчата. Обмін сувенірами, адресами...

Ф. Кастро і капітан «Грузії» обмінялись кашкетами. Фідель пішов з судна в чудовому капітанському кашкеті, а радянський капітан стояв на палубі в береті прем'єр-міністра народної Куби.

«Мир! Дружба!» — кричали кубинці, проводжаючи наше судно. А Ф. Кастро сказав, звертаючись до моряків: «Дорогі друзі! Чайка не може перелетіти океан, а ваше судно ось уже втретє пересікає океан, приходить в нашу країну. Ваше судно — вісник миру, братерства, щастя».

Пароплав повільно одходить від мальовничого берега. Вже ледве видніються його обриси. До побачення, Кубо!..

...Ми слухали розповідь поета Івана Івановича Рядченка, який приїхав з далекого острова, і нам здавалось, що ми теж були на Кубі, ходили по вулицях її міст, слухали іспанську мову, були свідками веселих побутових сценочок... Вона стала для нас близькою, рідною країною. Так, ми побували на Кубі.

А. ПЕРЕЙМЕР.

СПРАВИ ПЕРШОКУРСНИКІВ

На колгоспних ланах нині в розпалі другі жнива. В стислі строки треба зібрати соняшник, буряки, закінчити силосування і впоратися з королевою полів. Тому допомога наших студентів є дуже потрібною і своєчасною. Близько 700 студентів-першокурсників нашого університету з запалом включилися в роботу на колгоспних ланах

Іванівського району. Окремі студентські групи розпочали роботу невдовзі по приїзду.

Більшість заповнили колгоспні токи на другий день після влаштування. В колгоспі «Дружба» включилася в змагання бригада

Вісті з полів

першого українського, що працюють в Люботаївці та Ново-Миколаївці (керівники — доц. Н. А. Москаленко та в. о. доц. І. Я. Заєць). Більше тонни кукурудзяних початків на кожного працюючого — такий їхній девіз. В цей же день організували змагання студенти І-го російського. Ініціативу в змаганні тут проявила студентська ланка, яку очолює студент В. Лукі (керівник групи — ст. викладач Д. І. Герастоський). Хороше трудове напруження і в групах історичного, фізичного факультетів. Так, 3 і 4 група фізиків працюють в бригаді № 4 колгоспу ім. Благоева. В перший день студенти дружно взялись за роботу і денне завдання значно перевиконали.

НАШ КОР.

Філологи А. Углянюк та В. Міщенко.

Фото А. Станчева.

У парткомі

Партійний комітет Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова обговорив звернення студентів І курсу філологічного факультету до всіх першокурсників і прийняв рішення схвалити ініціативу філологів.

Партійний комітет закликає всіх студентів-першокурсників підтримати цей заклик.

З метою висвітлення наслідків соціалістичного змагання між групами та факультетами партком на час роботи студентів в колгоспах і радгоспах Іванівського району запроваджує Дошку Пошани.

Степ наш рідний

Степ уквітчаний дорідною і красивою «королевою полів». Тут, поряд з лісосмугою і баштаном, який приносить нам немало втіхи, розташувалась на робочих місцях 3 група філологічного факультету (укр. відділу).

Біля пірамід кукурудзи правиль-

ним колом сидять юнаки та юнки. Ніби трасуючі кулі, одна за одною летять жовтобокі качани кукурудзи, утворюючи за короткий час великі купи.

Невичерпною енергією і ентузіазмом особливо відзначаються Л. Шевченко, Л. Гук, Н. Сиротюк, Р. Христенко, І. Савчук та інші.

Після роботи, коли тихе вдень село загомонить людьми, які повернулись з полів, студенти готуються до концерту художньої самодіяльності. Студенти цієї групи повні енергії якнайкраще працювати тут, в колгоспі, а потім там — в університеті.

І. Я. ЗАЄЦЬ,
керівник групи.

ДОШКА ПОШАНИ

Рішенням партійного комітету ОДУ ім. І. І. Мечникова на Дошку Пошани заносяться:

1. Перший курс хіміків, який працює у селі Прохорово, (керівник — Н. Т. Пресняк) за щоденне перевиконання норми.

2. Ланка В. Товстюка (1 курс філфаку, с. Люботаївка) за передові показники в роботі.

3. Студенти 3 групи першого курсу фізфаку Кара, Балакан, Назаренко, Здоровець.

У фізиків

Добре працюють студенти I та VI груп I курсу фізичного факультету на полях колгоспу ім. Благоева. Вони очищують та сортирують кукурудзу. Працюють дружно, не гаючи ні хвилини дорогого часу.

Робоче місце на току, де працюють наші студенти, завжди чисте, прибране. Кожний день норма виконується на 100%. Якщо хто із студентів відстає, йому допомагають передові.

По підсумках першого тижня ударниками можна назвати: Воронцеву, Голубцову, Шамкову, Романчу, Мельник, Крайню, Мунтян, Новицького, Гострика, Вихляєва, Горшкову.

В. ШИМАНСЬКИЙ,
Г. АР'Є.

Підтримуємо!

Ось уже тиждень, як ми працюємо в колосі ім. Благоева, і за цей час ми зробили немало. Треба сказати, що з перших же днів весь наш колектив сумлінно поставився до праці, і тому відстаючих у нас немає.

Особливо відзначаються в праці наші товариші: Ю. Чечійко, А. Коваль, В. Саранча, В. Олійник та багато інших. Після роботи намагаємось раціонально використати час. Організуємо вечори відпочинку, зустрічі з трудівниками села, готуємо концерт художньої самодіяльності своїми силами. Налагоджено регулярний вихід стіннівки.

Ми цілком підтримуємо заклик філологів закінчити трудову норму за 25 днів.

Ми зобов'язуємось за 25 днів не тільки виконати норму, а й перевиконати її, та запевняємо весь колектив університету, що історики-першокурсники не підведуть!

Студенти I курсу істфаку.

—О—

ДЛЯ КОЛГОСПНИКІВ І СТУДЕНТІВ

Протягом першого ж тижня праці в колгоспах Іванівського району майже на всіх факультетах були прочитані лекції про міжнародне становище. А історики-першокурсники самостійно провели політінформацію.

Багато лекцій прочитав студент 4 курсу геофаку Б. Муха. Доцент Д. І. Богуненко прочитав публічні лекції в Будинку культури колгоспу «Дружба» та в колгоспі «Родина», а також виступив по радіо для всього населення Іванівського району з коментарями з міжнародних проблем.

—О—

ЧЕКАЄМО ЗМІН!

В Гудевичево ми приїхали у доброму настрою, але... Перші ж розмови і перші розчарування. Відповіді на наші питання лаконічні: «Влаштувались добре. Харчування — добре. Показники... — не дуже добрі».

Так, на жаль, географи у перші дні не виконували норми. Є й свої лідари. А. Бальбот у I день перебрав 255 кг, в другий день — 374 кг, на третій день — 537 кг, при денній нормі — 800 кг. «Не відстали» від нього С. Подгур та П. Набока. Є у групі хороші трудівники, але за рахунок відстаючих група не виконує норми.

Про це ненормальне становище говорили на загальних зборах групи доцент Д. І. Богуненко, керівник групи ст. викл. Б. Я. Бурлака, комсорг О. Загоруйко. Всі вони відзначили що, на жаль, географи працюють найгірше серед усіх груп і порушують хороші трудові традиції факультету.

Чекаємо змін у вашій праці, товариші!
Рейдова бригада «ЗНК».

Вони відстають

I група механіків працює у селі Шиманівка. За день 13 вересня студенти групи перебрали 1 тону 900 кг кукурудзи, при загальній нормі — 20 тонн. Ми дозволяємо читачу самостійно підрахувати «процентні показники». Після цього в групі було проведено збори, на яких виявилось, що в якійсь мірі в такому становищі винне і правління колгоспу, але це не зні-

має вини з групи.

Без вогника розпочали працювати математики в с. Олександрівка (колгосп ім. Леніна). В той же день вони виконали своє завдання на 60%. І це тим більш образливо, що інші групи мехмату (зокрема, в Сазонівці та Павліночі) працюють добре.

К. ЛЕОНОВ.

У селі Прохорово

Нарешті — зміна вражень. Тут бригада хіміків працює не на гармані, а в полі. Ім є чим похвалитись: норму перевиконують щодня. Підраховуємо: якщо хіміки працюватимуть такими темпами, то закінчать збирання на 5 днів раніше строку.

Працювали вони і на закладанні силосних ям. За 3 дні заклали 2 величезні ями і розпочали третю. Зроблено немало. Навіть не хочеться виділяти когось із студентів окремо. Дійсно, добре працюють Микола Черній, Марія Янчук, та й товариші не відстають від них. Але всі як один відзначають Валю Сетіну — куховарку: дуже смачно готує Валя і завжди своєчасно.

Випускають хіміки свою стінгазету і бойовий листок. «Отже, сумувати немає часу, — кажуть мені Віра Худякова та Геннадій Стецюк. — Добре, що є у селі непогана бібліотека, і після роботи ми маємо змогу почитати». Ну що ж, студенти завжди залишаються студентами...

А. СТАНЧЕВ.

РЕПЕТИЦІЯ

«І хто там буде таким дощем?» — говорив нам хазяїн, виводячи за ворота.

А там уже чоловіча частина нашої групи збиралась для першої репетиції до концерту, який ми дамо для колгоспників. Дівчата входили, струшуючи з одяжі ртутні краплі осіннього дощу, а хлопці вітали їх хором «Нарешті!».

Зібрались майже всі, можна починати репетицію. І тільки тепер всі згадали, що ніхто не подумав, з чого починати. Яша Шпанко глибокодумно піднявши брови виголосив: «Концерт без хору — не концерт». Отже, почали з хору. Тільки де ж взяти це хлопців, бо без хлопців, чесно кажучи пісня не так звучить. Молоді хлопчачки з Люботаївки не відмовились співати в нашому хорі. Почали з «Маршу комуністичних бригад», а потім полились звуки чарівних і

люблених пісень «Ой у вишневому садочку», «Не шуми, калінонько». Правда, не дуже схвально підіймались брови Яші під час нашого співу, але ми були настроєні оптимістично, навіть коли інколи і брали не ту ноту. Ще є час підготуватися.

Завідуючий клубом Михайло Коротич з Катериною Гіпс та Ольгою Христофоровою підбирали гуморески, а біля них зібрались майбутні Гмирі та Вишневські, які ніяк не могли погодитись, яку пісню кому співати. Галина Реміз, не втрачаючи марно часу, розучувала з фельдшером медпункту «Молдавський танець»...

Захопившись підготовкою, ми не помітили, що вже пів на одинадцять, а завтра нас чекає норма. Саме вона примусила нас розійтись, але до концерту ще довго, ще буде не одна репетиція.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 2. 21 ВЕРЕСНЯ 1962 р.

Л. ВИТМАНОВСЬКА,
студ. I курсу філфаку.

На фото: Микола Черній.

(Нотатки з практики)

Сесія наближалась до фінішу... Але чим ближче було до закінчення, тим яскравіше розпалювались пристрасті на II курсі істафаку: йшли запальні дискусії, сперечались, складали різні плани на період музейно-етнографічної практики в Москві та Ленінграді...

І ось, складено останній екзамен, зібрані чемодани, і весела студентська ватага уже третьокурсників, весела і гомінка, вливається в нестримний потік перехожих, чимось незадоволених, кудись по-

оглядаємо театр, всі одногослоно (інакше і не могло бути: кожний в душі вважав себе одеситом) заявили, що театр, звичайно, гарний, але одеський...

І ось ми йдемо вже по вулиці Горького — головній вулиці міста, мимо пам'ятника-гіганта Юрію Долгорукому, мимо цікавих архітектурних будов, до пам'ятника Пушкіну. Задуманий, трохи схиливши голову, стоїть поет. В лівій руці, трохи відкинутій назад, він тримає капелюх, права спокій-

водам, потім нас запрошують в кінозал.

Гасне світло, і на екрані — живий Ленін. Іде звуковий документальний фільм про Леніна, зйомки зроблені за життя Леніна.

Під впливом від баченого тут залишаємо ми музей Ілліча. Біжимо в напрямку Кремля, штовхаючи перехожих, пересікаємо Кремлівську площу і наскрізь промоклі ввалюємося до вестибюлю Оружейної палати.

Вона знаходиться на невеликому Боровицькому підвищенні. Саме тут, на цьому підвищенні, де тепер стоїть Оружейна палата, ця скарбниця безцінних пам'яток культури російського народу, 8 століть тому зароджувалася Москва. Там, де тепер вхід до Оружейної палати, був центр першого поселення...

Значна частина творів прикладного і декоративного мистецтва 16—17 століть, які складають основу музею, нагадує про той час, коли Оружейна палата була не стільки хранителькою дорожніх речей, скільки їх творцем.

В цей період при палаті складається школа художньої майстерності, яка зробила значний вплив на розвиток всього російського прикладного мистецтва. Багато експонатів, виставлених в музеї, було створено майстрами Оружейної палати. Тут представлено кілька тисяч зразків різноманітної холодної та вогнестрільної зброї.

В музеї зібрано багату колекцію золотих і срібних виробів Оружейної палати. Зрозуміло, що не все збереглося, не все дійшло до нас. Із царських вінців, наприклад, збереглися лише «шапка Мономаха» та «шапка царства Казанського». Але вони свідчать про величезну майстерність російських людей.

В залах виставлена багата колекція виробів із срібра, хрусталу, золота, вироби із першого російського фарфору, прекрасні вишивки російських кріпаків, розкішні карети.

В одній із вітрин виставлено кафтан Петра Першого, він одразу привертає увагу серед царського одягу своєю простотою.

Поряд — грубі, зшиті руками самого імператора ботфорти. Важко передати, що відчуваєш, проходячи залами музею...

Описати Кремль з його баштами, зубчастими стінами, золотоглавими соборами і неперевершеними палацами неможливо. Його потрібно побачити на власні очі, відчуті все бачене. Це своєрідний кам'яний літопис, кожна будівля зв'язана з багатьма подіями в історії Москви і всієї російської держави.

(Далі буде)

О. СЕМЕРІН.

В Одесі відкрилась перша обласна виставка етюдів одеських художників. Про враження важко говорити: легше відчувати, захоплюватися чи дивуватись, не відповідаючи на питання «чому?».

Мета виставки, очевидно, — відкрити трохи завісу над «святою святих» майстерні художника, розповісти про посвяченню, чорнову роботу, показати «кухню» художника. Етюди — всього-на-всього ескізи, зарисовки до майбутніх картин, пошуки світлових та кольорових ефектів і тому від них не можна вимагати занадто багато, як наприклад від великих полотен. Проте і етюди можуть багато розповісти про природну силу художника, його творчий почерк, темперамент і спостережливість. На виставці представлено більше двохсот етюдів як наших «старих», загальнознаних одеських художників — М. М. Божія, О. М. Попова, М. К. Поплавського та інших, так і молодих початківців. Молодь відзначається ширим прагненням знайти щось своє, індивідуальне, писати по-новому, передати дух часу.

Діти дуже швидко виростають із одягу. Сучасному мистецтву тісне старе, проношене плаття, взяте напрокат із класичного репертуару XIX ст. Воно прагне носити одяг власного покрою, який би не заважав його руху. Виставка підтверджує це. Поряд з цілим рядом явно епігонських, імпресіоністських робіт мимоволі чарують деякі полотна, в яких, як кажуть, «щось є». Затримуєшся біля етюдів Олександра Шелюто. Його вміння передати зворушливу красу навколишнього світу примушує визнати в ньому душу справжнього художника. «Солнечный день», «Сумерки», «Осень»... Пронизані сонцем пейзажі створюють настрій ліричності й легкого суму, викликають посмішку гостинні й теплі вогні вікон засніжених будинків, гнуть від холодного осіннього вітру напівсонні дерева в безлюдному степу...

«Мороз і сонце...». Задумливо, немов причаїлись, стоять у снігових заметах будиночки. Вікон майже не видно. Привертають увагу світлові ефекти виблискуючого на сонці снігу. На дахах, на стінах. Повітря неначе скрипить на зубах від морозу...

Цікавий етюд Святослава Божія. «Весенний мотив». Вібрація, світла і неприродна покатисть плеч дівчини створюють романтичний ореол, піднесення і поривчастість.

«Подсолнухи» Св. Божія і «Этюд к картине» Єгорова. Різні жанри, різні художники, але їх єднає одне — сонце. Сонячні блики на тротуарах одеських вулиць, сонце, яке обвуглює людей, обпалює каміня на березі, розпикає пісок, відбивається в нестерпно синьому морі.

«Сонячно! Виставка робить ба-

дворішим!» — ось відгуки деяких відвідувачів виставки. Багатьох захоплює етюд Бельцова «Окно». Ось запис із книги відгуків: «Бельцову: У вашому бокалі розплавлене сонце». І правда, радісне, життєствердуюче бачення натури, яскраві, соковиті фарби у художника. Всіх відвідувачів виставки можна поділити на «захоплених», «сердитих» і «поміркованих» — середнячоків. Останні, вважаючи, що істина завжди посередині, або відмовчуються, або обмежуються критичними зауваженнями з приводу технічних неполадок. Ці зауваження, дійсно, дуже істотні. Безсумнівно, що картини виграють при хорошому освітленні, а в залах мало світла, асто зустрічаються невдало названі картини, написи неграмотні.

Сердитих обурює сам факт відкриття виставки. «Як, адже цей явний відступ від реалістичної школи! Виставка справляє гнітюче враження. Не можна піднімати на щит імпресіоністів, западників — у нас є свій Репін!..».

Так, не можна! Не можна забувати про досягнення імпресіонізму. Але разом з тим слід переборювати впливи яких би то не було (хай навіть кращих) зразків живопису, шукати нові прийоми для вираження нового змісту епохи. Не можна впадати і в іншу крайність: реалізм — видоєна короля, майбутнє витягує за зябра абстракцій, — неможливо перекреслити голубого Пікассо, розового Пікассо, космічного Пікассо, який «несомненно переживет больших и малых дураков», за висловом І. Г. Еренбурга.

Виставка етюдів одеських художників принесє користь. Що б не казали різні гурмани від мистецтва, але якщо твори мистецтва викликають найрізноманітніші думки і почуття, примушують сперечатися, — це уже добре. І нехай на виставці багато невдалих, слабких, нецікавих полотен, які відзначаються фотографічністю, нарочитою потворністю. Є тут, безперечно, і справжні успіхи. Це картини Костянтина Ломикіна «Весной», «Над книгой», «Цветы» М. М. Божія, етюди Чижка, Русіна, скульптура Князика, Тялкова, Токарева та ін. Такі виставки слід організувати частіше — вони сприятимуть розвитку художніх смаків не лише відвідувачів, а й художників, які повинні прислухатися до думки громадськості.

Уміння тонко підмічати, узагальнювати і виписувати життєві факти і явища, вміння трудитися щодня і щогодини — ось той золотий ключик, який відкриває двері в світ справжнього мистецтва.

Л. ВІТАЛЬЄВ.

Наступив 1910-й рік. Цей рік приніс нову славу Сергію Уточкіну. В цьому році він здійснив вперше польот на аероплані. Численні юрби одеситів заловнили вулиці міста. Всі з величезною гордістю і задоволенням слідкували за польотом свого знатного земляка-спортсмена.

В 1912 році Уточкін виїхав із Одеси. А в 1916 році всім глибоко схвилювала звістка про смерть Сергія Уточкіна в Петрограді. Це була велика втрата не лише для одеситів. Пам'ять про Сергія Уточкіна — чудового, безстрашного спортсмена і прекрасну людину — назавжди залишилась в серцях людей, які жили в ті роки, знали Уточкіна і в тих, хто знає його ім'я по книгах і спогадах.

М. ГЕНЦЛЕР,
найстаріший робкор Одеси.

Фото Л. Готовського.

спішаючих, похмурих і веселих, лагідних і злих...

—О—

Здрастуй, столице!
Здрастуй, Москва!

Небо над Москвою синє-синє. Вглядаю яскраве сонце, мабуть, на честь нашого приїзду. Зрідка накрапає дрібний дощик, теплий і навіть приємний. Мокрий асфальт біля Київського вокзалу здається м'яким і відбиває в своєму матовому дзеркалі машини, які одна за одною пробігають мимо. Проклинаючи «комфортабельність» і духоту, майже після годинної подорожі по місту в кузові грузодорожнього автомобіля ми нарешті добираємося до гуртожитку автомеханічного інституту. Тут дізнаємося, що могли б добратися сюди за 15—20 хвилин на метро (але так завжди буває з тими, хто вперше потрапляє до Москви)...

Вечір... Красна площа... Мавзолей в оточенні сріблястих ялинки. Древні стіни Кремля (такими ми собі їх і уявляли), Спаська башта, увінчана золотим шпилем з рубіновою зіркою і мелодійним передзвоном курантів через кожну Мов зачаровані, стоїмо біля пам'ятника Мініну і Пожарському, що велично вимальовується на фоні прекрасного Покровського собору.

На фоні фісташково-зеленого неба, в золотому промінні сонця, його різблені бані здаються казковими, а сам собор — казковим пам'ятником, поставленим на віки не лише чудовим російським зодчим, а й усім визначним перемогам Росії в усі часи і в усі епохи...

Повільно йдемо по кам'яному бруку Красної площі повз цегляно-червону будову Історичного музею, повз музей В. І. Леніна, переходимо вулицю в недозволеному місці і виходимо на площу Свердлова. Перед нами несподівано виростає пам'ятник Карлу Марксу, створений за проектом скульптора Кербеля. Чудовий пам'ятник!

Однією з величних будов старої Москви є, безперечно, Великий театр, збудований О. І. Бове в 1823 р. Правда, після пожежі 1853 року він був дещо змінений архітектором А. Кавосом. Уважно

но лежить за бортом сюртука. Здається, що він ось зараз підіме голову, протягне вперед руку і скаже: «Здравствуй, племя, молодое, незнакомое». Біля цього гаряче любимого москвичами пам'ятника завжди людно. На п'єдесталі квіти. Тут лежать різноманітні букети — і великі, і маленькі, одні уже встигли зав'язнути, інші — свіжі, лише щойно покладені. Так, «К нему не зарастет народная тропа»...

Ми в світлих залах музею В. І. Леніна, де зібрано документальний (біля 7 тисяч документів) та ілюстративний матеріал про життя і діяльність вождя світового пролетаріату і всього трудящого людства. Ми переходимо із залу в зал, розглядаємо експонати, які розповідають про величезну роботу Леніна по створенню Комуністичної партії в Росії, про підготовку і хід Жовтневої соціалістичної революції, про керівництво першою в світі соціалістичною державою. Подовгу простоємо над фотографіями ленінських рукописів, з величезним інтересом розглядаємо екземпляри перших видань важливих праць, легальних і нелегальних газет та журналів із статтями В. І. Леніна, рішеннями партії та уряду, написаними Леніним. І, звичайно, з великою увагою розглядають історики особисті речі та інші реліквії, які пов'язані з життям і діяльністю Володимира Ілліча. Тут же відтворено кабінет В. І. Леніна в Москві. Огляд закінчується. Ставимо останні питання, робимо останні записи, дякуємо нашим екскурсо-

Незабаром на екранах країни з'явиться новий фільм, присвячений пам'яті піонера російської авіації, нашого земляка Сергія Ісайовича Уточкіна.

Уже в 14-річному віці Серьожа Уточкін захоплюється велосипедом. Сміливий, безстрашний хлопець згодом стає чудовим спортсменом, велосипедистом-гонщиком. В цьому виді спорту у нього не було конкурентів, в усіх змаганнях він завжди був першим. Проте він любив і охоче займався понад 20-ма видами спорту. Він був

чудовим плавцем, веслярем, яхтсменом, ковзанярем, одним із перших мотоциклістів і майстерним автомобілістом. Досить сказати, що він успішно з'їжджав на мотоциклі по Потьомкінських сходах. Про цей спортивний подвиг С. Уточкіна багато говорили тоді в Одесі. Але «земний» спорт не задовольняв незвичайну людину. Його потягло в небо. І ось в 1907 році Сергій Уточкін вперше піднімається на повітряній кулі. Важко описати, яке враження справив на одеситів цей політ.

Всіх радувала нова перемога їхнього улюбленця, яким пишались всі одесити і якого з ніжністю і любов'ю називали не інакше, як «наш Серьожа». Потім це не один раз піднімався він в небо на повітряних кулях. Одного разу він піднявся разом з відомим російським письменником О. І. Купріним. Письменник був у захваті від Уточкіна, захоплювався його сміливістю і безстрашністю. Він говорив, що це, мабуть, перша людина, якій абсолютно невластиве почуття страху.

ІЗ СПОГАДІВ ПРО УТОЧКІНА

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

3 сонетів В. Шекспіра

5.
Минущих діб нестримна череда,
Що творить неземної вроди взір,
Сама ж на нього потім напада,
Руйнує і потворить свій же твір.
Невтомний час на зміну літнім
дням
Веде пору морозів та снігів,
Журливий довгий сон несе гаям
Сиротить вигляд рясноплодих
нів.
Одні лише квітки оранжерей
Не гублять свого літнього
вбрання —

В блідій красі зимових орхідей
Ми бачим образ сонячного дня.
Зимою блідне квітів ніжний цвіт,
Та цвіт є цвіт, хоч як би він
не зблід.

7.
З якою радістю і захватом в очах
Усе живе звертає зір на схід,
Коли, розпочинаючи свій шлях,
Яскраве сонце будить білий світ;
І поки, засліплюючи людей,
Воно підносить вгору світлий
лик,

Ніяк не відведе своїх очей
Від цього блиску смертний
чоловік:
Коли ж сполудня сонце розпочне,
Зеніт минувши, свій зворотній рух,
Людське хитке захоплення мине,
І очі всіх блукатимуть округ.
Отак і ти помреш на самоті,
Якщо не лишиш сина у житті.
*Переклад
студента загальнонаукового
факультету
С. КАРАВАНСЬКОГО.*
—О—

Спадковість

Сотні літ жовтий соняшник неба
За Землю обличчя своє повертав.
Виявляється, можна і треба
заглянути в себе,
Як в підручник раніш заглядав.
Я — живу!
Кров, що в предках буяла,
Гартувалась, міцнішала з віку у
вік.

Чую, грає по жилах,
Як ніколи не грала.
Гей, Богдане, привіт!
Святославе, привіт!
В землю,
ту, що мене народила й
плакала,
Ваші ноги вгрузали,
краплі крові стікали,
у степах і дібровах
загубилась луна
сміху вашого й слова.
Я — живу!

Дишу тим же повітрям.
Я крокую землею, свідомий того,
Як багато зробити
і продовжити
і витримати.
Чаю я, щоб цвіло все кругом.
Спадкоємць усіх, що жили,
Прадід тих, що народяться
жити,
Я від них набирився сили
і між нами нема межі.

І в підручник тепер заглядати не
треба.
Виявляється, можна у себе самого
спитати.
А гарячий, пекучий соняшник
неба
За землею обличчя своє поверта.
О. РЕЗНИКОВ.

Александр ЛАШКЕВИЧ

Тает снега линейка косая.
Пар над парком как будто дымы.
Смотрят почки большими глазами
она такой
удивительный мир!

Билось солнце о галочки крылья.
Стекла окон сливались в залив.
И зеленой щетиной покрылось
угловатое тело земли.
Тело мальчика, вот оно — чинно,
вот растет не по дням, а часам.

О. РЕЗНИКОВ,
студент I курсу
загальнонаукового ф-ту.

Зустріч радості

Сонце,
щастя мое!
Спраглими вустами
спраглими руками
п'ю тебе.
Право,—
зелені сон!
Простелись — я впаду
на килим гостинний цей
питиму радості сик
з дива дихання твого.
Вітре,
прохолодо моя!
Душу розкрию навстіж,
свіжість сприймаю твою.
Жайворон,
пісне весни,
де ти — в душі, чи у небі?
Степе широкий,
ти в мене
входиш такий
осяйний і
зелений.
Буже, крізь мене течі.
Силу беру,
Буже, від тебе,
Світе мій ясний!
Небо і сонце мое!
Спраглою душею
і спраглим тілом...

Вот земля,
как могучий
мужчина,
смотрит почкам в большие глаза.

Можно жить —
ходи вокруг да около,
очень тихо, как на речке
гусь.
И жене шептать словечки громкие:
— Подождите, я еще взорвусь!
Я еще ворвусь
мятежным вихрем.
Вздыбло жизнь, как яростный
домкрат!

Верно,
в смелость
и другие игры
очень уж приятно поиграть.
Эти игры временем осмеяны,
непригодны людям, как пищаль.
Только я (ты знаешь)
не осмелился
ничего такого обещать.

Просто,
жизнь писала резким почерком,
как сорокалетние —
диктант:
«Быть тебе в военном небе —
летчиком,
на земле — строителем.

В. НАКАЗНИЙ

Голуби

Шумовінням сквер весна накрила.
Пелюстки спускаються із віт.
Голуби із вітерцем на крилах
Абрикосовий хвилюють цвіт.

На асфальті у такі години
Голуби, як квіти весняні:
Вечорами у своїх хатинах
Щось воркують про травневі
дні...

Знати хочеться їх щирю мову,
Тому часто я ходжу собі
Голубині слухати розмови,
Вірності учитись в голубів.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Нам часто докоряють: «Чому у вашій газеті так мало віршів?» — Як мало? Ось і в новорічному номері, і в жовтневому, і на Перше Травня літературний куточок?... — «А чому тільки на свята? А чому тільки куточок?» — продовжують наші опоненти. — «Чому б без будь-якого приводу не зробити святкову літературну сторінку?»

Ми в таких випадках, бажаючи виправдати себе, кажемо, що причина не в нас, а поки що в якості віршів наших поетів. Ось, коли вони напишуть хороші речі, тоді... — «А звідки ви знаєте, хороші чи погані?» — наступають літстудійці. Вони не хочуть орієнтуватись на чийсь суб'єктивні думки, вони чекають на об'єктивну оцінку широкого університетського читача.

І справді, читачу, суди про вірші сам. І напиши нам, які вірші сподобались тобі і чим сподобались; а якщо дещо не сподобалось, ...теж напиши. А ми вважаємо свою справу закінченою, друкуючи вибрані твори декого з наших літстудійців.

В. ЯВОРОВСЬКИЙ, студент V курсу

ЕКСПРОМТ—МЕДИТАЦІЯ

(розділ з поеми «Хіба винна планета?»)

Я навіть не уявляю, хто ти і звідки;
і це дуже добре,
бо я маю право думати, що ти — не слов'янин,
що ти не мого роду
і не з роду людей взагалі.
Але ти забудь про це,
нам конче треба поговорити з тобою.
Я вповноважений людством і часом
(однак тобі це байдуже, правда?)
Тобі важливіше — що я маю
і яка тобі з мене користь...
Нас розділяють віки-легенди
і віки-пісні сороміцькі.
Між нами танцюють заграви воен
і злизують язиком плями зеленої ночі.
Трагічними кадрами проносяться очі вбитих
і проеціються в дніпрових моїх очах.
Ми стоїмо в різних кінцях історії.
Ти —
під її підніжжям,
а я —
її верхній пік.
Тому я тебе не побачу й не чути
(Тобі ж якраз це й потрібно).
Вітер часу джерелить з сучасності
і ти неодмінно мене почувеш.
Якщо не побачиш — я сам розповім про себе
і це набагато краще,
бо сам ти нічого в мені не збагнеш.
Мені непосильно прикро,
що я дуже схожий на тебе,
що, як і ти, маю вчитись ходити,
вчитись говорити довго і терпеливо,
так само боятись твоєї стріли,

як і своєї страшної бомби
і несподівано помирати,
як і твої брати по часу і долі.
Оце і все, що єднає нас як людей,
оце і все, що я в собі проклинаю
і не можу ніяк позбутись
Оце і все, чого ти досяг
і завдяки чому можеш зватись людиною...
Я не знаю, що ти думаєш про мої руки
але твої — лише їх початок.
Вони продовжені літаками й ракетами,
продовжені совістю і водневою бомбою,
якій я віддав свій розум і доброту,
щоб тільки лишатись людиною —
доброю і розумною.
Ти дивився на мою наречену,
і тобі стає страшно її краси.
Ти ладнаєш свою примітивну зброю,
а народи вже не воюють через жінок
і навіть не ради добра,
за яке ти вбив свого брата
і це була перша смерть —
така передчасна і неприродна.
І відтоді вже мало людей
помирають своєю смертю.
Тому я змушений думати не лише про красу і
людяність,

а й про твій геніальний винахід,
присвячений людству й мені особисто.
Ти вже відчув, що я тебе не проклинаю
і не звинувачую...
(Кому це тепер потрібно,
тай часу немає в людства)
Мене зобов'язано глянути в твої очі,
А потім довго дивитися в очі людям.

Вот так...»
И живу. Сражаясь.
Как под дулами,
говорю кому-то:
— Ты не трусь...
И, признаться, я все чаще думаю:
— Подождите, я еще взорвусь!

Ровеснику

На життя не можна ображатися —
Молодим його творить, робить.
У житті не треба приживатися —
Зрозумій життя і полюби!

Зрозумій його тривоги й радощі,
Світлі дні із ним зумій кувати.
Це чудово — з дружбою до
кращого
Із життям у ногу крокувати!

З дружбою людською та із вірою,
З працею любимою в руках,
Із любов'ю до життя, — я вірую, —
Ми щасливо житимем в віках.

Може той в житті
розчаруватися,
Хто не хоче працю полюбити.
На життя не треба ображатися —
Кращим це життя зумій зробити!

А. КАЧАН,

студент III курсу філфаку.

Мініатюри

Тепло:
тільки-но злива скінчилась;
з неба,
жайворонком сміючись,
до річки
йде невидимка-дівчина
із райдугою на плечі.

* * *

Я в траві лежу горілиць
і, замріявшись,
в насолоді
із небесних синіх криниць
п'ю
холодну воду.

Карпати

Застигши смужку рідної землі,
Зійшлись сто сонць і допотопні
свічі.

Не сплять віки на твоєму чолі.
А рік за роком сіється у вічність.
Нашо тобі міжзоряна печаль?
Безхліб'я й гори ставить на коліна,
Зірвавши з сонця мерехтливу
шаль,
про хліб земляни думають
незмінно.

По дрібці Землю скоро рознесуть
Сини прощальні в голубих ракетах.
Струною горя обірветься пуг,
Як землю покидатимуть поети.

Завтра ночі і дні,
чорні й білі вітрила
Вийдуть з пристані серця
На легендами битий шлях,
Завтра в зоряній пустці
Встане перша людська могила,
і спробуй тоді дізнатись,
де небо і де земля?

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4. 21 ВЕРЕСНЯ 1962 р.

Редактор М. ПАВЛЮК.